

บทที่ ๔

พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาโสเภณี

ปัญหาโสเภณี เป็นปัญหาที่มีความสำคัญปัญหาหนึ่งในปัจจุบันเป็นปัญหาระดับประเทศ ที่ทุกฝ่าย ในหน่วยงานของรัฐและเอกชนพยายามที่จะเข้ามาแก้ปัญหาในเรื่องนี้กัน ในยุคแรก ๆ ปัญหาของโสเภณีมุ่งเป้าไปที่หลายจังหวัดในทางภาคเหนือ ซึ่งเรียกว่า **ตักเขี้ยว** ซึ่งมาจากคำว่า ตักข้าว หมายถึง ให้เงินไปก่อนแล้วมาเอาข้าวทีหลัง ที่เรียกว่า ตักเขี้ยว หมายถึง ให้เงินไปก่อนแล้วมาเอาเด็กที่กำลังเติบโตเป็นสาวทีหลัง (เหมือนกับเอาเงินเขาไปใช้ก่อนแล้วสัญญาว่าจะจ่ายให้ ตอนข้าวเขี้ยว) ดังนั้น ตักเขี้ยวก็มีนัยอันเดียวกัน เพราะเป็นช่วงที่ข้าวกำลังจะออกรวง กำลังเจริญเติบโตเต็มที่ เหมือนกับเด็ก ๆ ที่อยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโตเป็นหนุ่มสาว ปัญหาช่วงแรก ๆ เป็นการเข้าใจว่า เด็กถูกพ่อแม่บังคับให้ขายตัวเพราะติดหนี้สินเขา ทั้งนี้เพราะไปเอาเงินเขามาใช้ก่อน แล้วให้เอาลูกสาวเป็นเครื่องไถ่ถอนบ้าง ต่อมาปัญหาการขายตัวเกิดจากเด็กเองที่ต้องการขายตัว เพราะมีรายได้ดี หาเงินง่ายกว่า ไม่เปลืองแรง แถมยังสามารถส่งเงินให้พ่อแม่สร้างฐานะให้เทียมหน้าตาเพื่อนบ้านได้

ปัญหาการเป็นโสเภณีไม่ว่าจะขายตัวโดยถูกบังคับ โดยความไม่เต็มใจเพราะภาวะทางสังคมบีบคั้น เช่น ปัญหาความยากจน หรือขายตัวด้วยความสมัครใจก็ตาม ล้วนมีปัญหาตามมามากมาย ซึ่งปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งอันเป็นผลมาจากการขายตัวก็คือ การเป็นโรคมุมิคุ้มกันบกพร่อง หรือ โรคเอดส์ (aids) เป็นปัญหาสังคมที่รุนแรงมาก ไม่ว่ารัฐจะพยายามเข้ามาแก้ไขปัญหาหลายวิธีก็คือ แนะนำให้สวมถุงยางอนามัย หรือไม่เที่ยวหญิงบริการ แต่ปัญหาที่ไม่ได้ลดลงสักที ปัจจุบันปัญหานี้ไม่ใช่แค่ผู้หญิงเป็นโสเภณีเท่านั้น ผู้ชายก็นิยมการขายตัวเช่นเดียวกัน เรียกกันว่า ผู้ชายป้ายเหลือง สถิติปัญหาเรื่องการติดเชื้อเอดส์จากโสเภณีนับวันแต่จะมีเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งเป็นปัญหาระดับโลกในปัจจุบัน

เด็กขายบริการทางเพศกลายเป็นอุตสาหกรรมระดับโลก โภจรายได้มหาศาล ปัญหานี้แม้จะรู้กันมากขึ้น แต่แทนที่จะมีความพยายามหยุดยั้งการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ มีการประเมินคร่าว ๆ อุตสาหกรรมค้าโสเภณีเด็กทั่วโลก ทำรายได้ราว ๆ ปี ละ ๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์(ประมาณ ๑๒๕,๐๐๐ ล้านบาท) ... สำหรับประเทศไทยข้อมูลระบุว่า มีโสเภณีเด็กมากถึง ๒๐๐,๐๐๐ คน¹

จำนวนคนตายที่เพิ่มขึ้นมากับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มกว่าระดับปกติธรรมดาถึง ๕๐ % เพิ่มมากับจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ที่มีอายุน้อย น้อยขนาดอายุ ๑๗-๑๘ ปี หลายรายที่เข้ามาหาหรือมาปรึกษา ยอมรับว่ามาจากแหล่งบันเทิงย่านอาร์ ซี เอ หรือ เซ็นเตอร์ พอยต์²

ดังนั้น ปัญหาโสเภณีไม่ว่าจะเป็นโสเภณีผู้หญิง หรือผู้ชายป้ายเหลือง ล้วนก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสังคม การเมือง ครอบครัวยุคใหม่ ตลอดจนปัญหาด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศชาติ โดยเฉพาะด้านสังคมและด้านจริยศาสตร์

๔.๑ ความหมายของโสเภณี (Prostitute)

ก่อนอื่นต้องมาทำความเข้าใจกับคำว่า “โสเภณี” กันเสียก่อน เพราะเมื่อทราบเนื้อหาตรงนี้แล้วก็ จะทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้นต่อไป คำว่า โสเภณี มาจากศัพท์เต็มว่า “นครโสภณี” ซึ่งแปลว่า หญิงงามเมือง, หญิงขายตัว³ ส่วนอีกคำหนึ่งคือ “นครโสภณี” ซึ่งแปลว่า หญิงคนชั่ว, หญิงงามเมือง⁴ ใน

¹ “วิเคราะห์สี่เหตุปัจจัย โฉนโคแก่ชอบกินหญ้าอ่อน, ไทยรัฐ, (๓๑ มกราคม ๒๕๔๔), หน้า ๕.

² “ศพเอดส์เพิ่มเตาเผาวัดพระบาทน้ำพุพัง” ไทยรัฐ, (๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔), หน้า ๕.

³ พระธรรมปิฎก, พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๔๒๖.

พระไตรปิฎกใช้ศัพท์ว่า “คนิกา หรือ เวสี ซึ่งแปลว่า หญิงงามเมือง, นางคนิกาหรือหญิงแพศยา”⁵

ในภาพรวม โสเภณี ก็คือหญิงขายตัวเลี้ยงชีพ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพหนึ่งที่หญิงคนนั้นได้เลือกแล้ว ไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม จากโสเภณีที่ไม่มีระดับก็ขยับตำแหน่งขึ้นมาเรื่อย ๆ พอเริ่มแก่ตัวลงก็ตั้งสำนักเสียเอง เรียกว่า แม่เล้า ซึ่งเป็นผู้จัดหา จัดจ้างให้การบริการหญิงแก่ผู้ที่มีความต้องการทางกามารมณ์ สำนักนางโลมนี้ ในปัจจุบันเรียกว่า ซ่อง (Brothel) พอเอ่ยคำว่า ผู้หญิงคนนี้เป็นผู้หญิงขายตัว ก็เป็นที่ทราบทันทีว่า หล่อนมีอาชีพขายตัว อาชีพนี้ก็เป็นอาชีพที่สังคมไม่ยอมรับ เพราะอะไรหรือ นักศาสนากล่าวว่า ชัดกับหลักศีลธรรมของ ศาสนานักสังคมสงเคราะห์กล่าวว่า ชัดกับความสงบสุขของบ้านเมืองเป็นปัญหาต่อสังคม แต่นักเทียวยามราตรี หรือกลางวันกล่าวว่า มันเป็นเรื่องที่ดีเพราะจะทำให้มีความรื่นเริงเบิกบาน ทำให้ผู้หญิงที่ไม่มีโอกาสเลือกอาชีพ (ทั้ง ๆ ที่เลือกได้) มีรายได้ และถือว่าเป็นอาชีพที่สุจริต (ไม่บริสุทธิ์) ทัศนคติของคนรอบข้างจะออกมาในรูปแบบนี้ ปัญหาที่ว่า อาชีพอย่างนี้มีมาแต่สมัยไหน และจะไปสิ้นสุดอย่างไร จะได้นำเสนอในสองด้านคือ ด้านสังคม และด้านจริยธรรมต่อไป

โสเภณีสืบมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล

ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ในสมัยอินเดียโบราณ อาชีพหญิงขายตัวหรือโสเภณีนี้อาชีพที่มีความเก่าแก่ ซึ่งจะเห็นได้จากพระไตรปิฎกที่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้เอาไว้มากมาย หญิงโสเภณีในสมัยนั้นเรียกว่า นางคนิกา หรือ นางเวสี หรือ นครโสเภณี หรือ หญิงแพศยา ซึ่งแม้ว่าจะปรากฏหลายชื่อตามฐานะของหญิงนั้น ๆ ก็ตาม แต่บทสรุปก็คือ เป็นอาชีพขายบริการทางเพศให้มีความสุขแก่ผู้ชายนั่นเอง โสเภณีในสมัยพุทธกาลแบ่งได้ตามฐานะ หน้าที่และบทบาท ดังนี้

๑) โสเภณีหรือนครโสเภณี เป็นอาชีพที่มีเกียรติมาก มีตำแหน่งชัดเจนโดยพระราชามือเมืองนั้น ๆ เป็นผู้สถาปนา ในเมืองหนึ่ง ๆ จะมีตำแหน่งนี้เพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น ตำแหน่งที่ว่านี้ชื่อว่า นครโสเภณี ซึ่งหมายถึง หญิงงามประจำเมือง การคัดคนเข้าทำงานด้านนี้ต้องพิถีพิถันพอสมควร หญิงงามนอกจากจะมีรูปร่างสวยงามทั้งเรือนร่างและหน้าตาซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะแล้ว คุณสมบัติอย่างอื่นต้องมีพร้อมเช่นเดียวกัน เช่น ต้องมีความรู้ทางนาฏศิลป์ คีตศิลป์ วาทยศิลป์ และวรรณคดี หญิงที่จะมาเป็นหญิงงามเมืองได้จะต้องพร้อมด้วย รูปร่างดีและคุณสมบัติ เรียกว่ามีทั้งความรู้และกิริยามารยาท ต้องเป็นผู้มีการศึกษาดี ผ่านการอบรมเรื่อง มารยาท กุลสตรี นับว่าการจะมาถึงจุดนี้ได้ต้องลำบากพอสมควร เมื่อได้รับการสถาปนาแล้ว จึงเป็นอาชีพที่มีเกียรติที่ทุกคนใฝ่ฝัน (ในปัจจุบันมีกิจกรรมหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันก็คือ กิจกรรมการประกวดนางสาวไทย ซึ่งไม่แตกต่างกันมากในการคัดคนเข้ามาเป็นนางสาวไทย เช่น รูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท ความรู้ ความสามารถ)

๒) โสเภณีเป็นคนของทางราชการ เรียกว่าเป็นข้าราชการ ซึ่งทางการจะต้องตั้งเงินเดือนประจำให้ จนกว่าจะเกษียณ รายได้ของหญิงนครโสเภณีจึงมีอยู่ ๓ ทางคือ รายได้จากเงินเดือนที่ทางการจ่ายให้, รายได้จากประชาชนในเมืองนั้น ๆ จ่ายให้และรายได้จากประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการหาความสุขความสำราญจากหญิงเหล่านี้ ดังนั้น หญิงประเภทนี้จึงมีความร่ำรวยเป็นพิเศษ อยู่ปราสาทใหญ่โต มีข้าทาสบริวารมากมาย

๓) นครโสเภณีเป็นตำแหน่งระดับหัวหน้า ไม่สามารถจะมาให้บริการประชาชนธรรมดาได้ จะต้องรับเฉพาะแขกที่สำคัญระดับเจ้าเมืองเท่านั้น ถ้าคนระดับธรรมดาสามัญเข้าไปใช้บริการก็จะให้บริการระดับ

⁴ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, หน้า ๔๒๖.

⁵ วินย. ๔/๓๖,๑๐๐/๔๐,๑๓๔., วินย. ๕/๗๗/๙๔., ที.ม.๑๐/๙๑,๙๒/๙๙., ขุ.ขุ. ๒๕/๑๔๔/๑๕๕., ขุ.อป.๓๒/๑,๓๙๔/๑,๓๓๑.

รองลงมาบริการ

๔) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนานั้นพระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงปฏิเสธคนเหล่านี้ จะเห็นว่ามีหลายคนทีเล็กอาชีพนี้อแล้วเข้ามาบวชจนกลายเป็นอริยบุคคลก็มาก หรือสร้างวัดถวาย เช่น นางอัมพาลี แห่งเมืองเวสาลีถวายวัดชื่อวัดอัมพาลีวัน เป็นต้น มีเป็นจำนวนมากที่ได้ช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา และมีหลายท่านที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเลิศทางด้านต่าง ๆ จากพระพุทธเจ้า

ในสมัยพุทธกาลหญิงประเภทนี้มีบทบาทมากก็เพราะความจำเป็นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากกรที่เจ้าเมืองต้องการคนที่หน้าตาดี รูปร่างสวยงาม มีวาทีศิลป์ ในการเจรจาความเมือง ทำให้ได้ผลตามที่ต้องการได้ มีบางเจ้าเมืองในประวัติศาสตร์ที่ถูกความงามของหญิงประเภทนี้ที่เมืองอื่นส่งไปให้เป็นบรรณาการหลงใหลจนลืมนิปฏิบัติราชกิจ จนพาบ้านเมืองไปสู่ความพินาศ

นอกจากนั้นยังมีหญิงประเภทหนึ่งที่ไม่มีความสมบูรณ์แบบดังกล่าว กลายเป็นโสเภณีเพราะสาเหตุทางเศรษฐกิจคือความยากจน เป็นหญิงขายบริการที่ไม่มีศักดิ์ศรีเหมือนประเภทแรก อันเนื่องมาจากทำอาชีพนี้เพื่อความอยู่รอด ไม่ใช่เพราะตำแหน่งทางราชการ ซึ่งเรียกหญิงประเภทนี้ว่า เวสี หรือ เวลียา หรือ แพศยา ภาพพจน์ของหญิงจำพวกเวสีนี้ เป็นไปในแง่ลบมากที่สุด ดังจะเห็นได้จากประวัติที่บันทึกเอาไว้ เช่น สมัยพระพุทธเจ้าโปรดภัททวัคคีย์ ๓๐ ที่โรฬาย สาเหตุมาจากเพื่อนคนหนึ่งไม่มีภรรยามาเที่ยวด้วย ก็เลยว่าจ้างหญิงเวสีมาเป็นเพื่อนคลายเหงา พอผลอหญิงแพศยาคนนี้ก็ขโมยของมีค่าไป⁶

สรุปว่า หญิงโสเภณีในประเทศอินเดียนั้น มีอยู่ ๒ ประเภท คือ นครโสเภณี เป็นหญิงงามเมือง เป็นคนของทางราชการ มีตำแหน่ง มีเกียรติทางสังคมสูง มีรูปร่างหน้าตางดงาม มีการศึกษาดี หันมาทำอาชีพนี้ไม่ใช่เพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนประเภทที่สองคือ หญิงเวสี หรือ แพศยา เป็นหญิงขายบริการที่ไม่เป็นคนของทางการ ไม่มีเกียรติในสังคม ได้รับความดูถูกดูแคลนจากสังคม เพราะมาเป็นอาชีพนี้เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจบีบบังคับ มีการศึกษาต่ำ ปัจจุบันนี้โสเภณีประเภทแรกได้หมดไปแล้ว ส่วนที่ยังอยู่และมีความเจริญขึ้นตามลำดับ กลายเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างกำไรมหาศาลคือประเภทที่สอง

๔.๒ โสเภณีในสังคมไทย

ในสังคมไทยปรากฏเรื่องโสเภณีในสมัยอยุธยาตอนกลาง หลักฐานนี้ปรากฏชัดในกฎหมายตราสามดวง จึงเชื่อกันว่าโสเภณีอาจจะเข้ามาแล้ว ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางเรื่อยมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในช่วงนี้โสเภณีเป็นไปในลักษณะปกปิดไม่เปิดเผย เนื่องจากสังคมและจารีตประเพณีวัฒนธรรมยังไม่ให้การยอมรับ โสเภณีเริ่มมีบทบาทและเริ่มก่อตั้งสำนักโสเภณีอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นช่วงเลิกทาสใหม่ ๆ ผู้หญิงเมื่อมีอิสรภาพจากนายทาสก็ไม่รู้ว่าจะไปทำอาชีพอะไร เพราะไม่มีวิชาความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพจึงจำเป็นต้องขายตัวเลี้ยงชีพ

เมื่อมีการขยายอาชีพนี้มากขึ้น จึงมีผู้หัวใสจัดตั้งสำนักขึ้นทำการรวบรวมหญิงขายบริการมาเป็นสังคมนึง ทำเป็นธุรกิจที่ร่ำรวยพอสมควร โดยหักเงินจากการบริการเป็น ๒ ส่วน เจ้าสำนักส่วนหนึ่งและส่วนหนึ่งก็แบ่งเป็นรายได้ของหญิงขายบริการ หญิงเหล่านี้เมื่อเข้ามาอยู่ในสำนักแล้วจะได้รับการดูแลเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี เริ่มตั้งแต่ด้านสุขภาพ ความปลอดภัย การเป็นอยู่ เป็นต้น นาน ๆ เข้าเจ้าสำนักก็มิฐานะร่ำรวย ก็อยากจะทำบุญทำทานบ้าง เพราะคิดว่าทำความชั่วมานาน ได้เงินมาเพราะแรงงานของนางคนิกาทิ้งหลาย จึงทำการรวบรวมเงินทองสร้างวัดถวายในพระพุทธศาสนา ชื่อวัด **คณิกาผล** ซึ่งตั้งอยู่ที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

โสเภณีในเมืองไทยมีข้อมูลที่กล่าวกันว่าอาจจะมีประมาณสองแสนถึงเจ็ดแสนคนเดียว รวมไปถึงโสเภณีเด็กด้วย ซึ่งอาจจะมีประมาณสองแสนคน แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าตัวเลขดังกล่าวไม่มีใครยืนยันได้ร้อย

⁶ วินย. ๔/๓๖/๔๐.

เปอร์เซ็นต์ เพราะว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่ปกปิดกันมาก ไม่ยอมเปิดเผยง่าย ๆ บัดนี้อาชีพนี้ได้มีการพัฒนาในรูปแบบไปมาก นอกจากจะให้บริการตามสำนักปกติแล้ว ยังมีการบริการนอกสถานที่เช่น นางทางโทรศัพท์ นางทางอินเทอร์เน็ต ลงโฆษณาทางหนังสือวารสารต่าง ๆ มากมาย นับว่าอาชีพนี้ไม่เคยตกต่ำและไม่มีความสูญหายไปจากโลกมนุษย์นี้ สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ การมาเป็นหญิงบริการในปัจจุบันนี้มีแนวโน้มมาจากความเต็มใจมากยิ่งขึ้น และที่น่าตกใจก็คือ คนเหล่านี้ล้วนมีการศึกษาแทบทั้งสิ้น อาศัยเครื่องแบบเป็นภาพลวงตา ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวทางสื่อมวลชนที่ออกข่าวในทำนองว่า นักศึกษานิยมการขายตัวมากยิ่งขึ้น และเงินที่ได้มาส่วนมากนำไปใช้จ่ายในการเที่ยวหรือซื้อเครื่องแต่งตัวอวดกัน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทยปัจจุบันนี้

๔.๓ สาเหตุแห่งการเป็นโสเภณี

ในช่วงแรกได้ยกตัวอย่างเกี่ยวกับการมาเป็นโสเภณีของบรรดาสตรีทั้งหลาย ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเด็นคือ ทางด้านการเมือง และด้านเศรษฐกิจ ในอินเดียสมัยโบราณนั้น หญิงที่มาประกอบอาชีพนี้ถ้าเป็นนครโสเภณีนับว่ามีเกียรติทางสังคม ถ้าเป็นหญิงที่มาเป็นโสเภณีเพราะด้านเศรษฐกิจคือความยากจน ก็จะไม่มีการเกียรติทางสังคมเหมือนประเภทแรก และยิ่งถูกสังคมประณามว่าเป็นหญิงแพศยา (หญิงแพศยา คือ หญิงที่หากินในทางกามหรือหญิงที่หาเงินด้วยการร่วมประเวณี ซึ่งเป็นศัพท์ที่ต่ำ) ปัจจุบันนี้เหตุการณ์ได้เปลี่ยนไปแล้ว นครโสเภณีอย่างเดิมหมดไปตามกาลเวลา ก็ยังคงเหลืออยู่แต่หญิงขายบริการเพราะแรงบีบคั้นทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในประเทศไทย ผู้หญิงประเภทนี้กำลังจะได้รับเกียรติอย่างสูงในทางการค้า โดยเฉพาะผู้หญิงที่หากินแบบไม่เปิดเผยตัวเอง จะบริการแต่เฉพาะแขกระดับ วี ไอ พี หรือแขกบ้านแขกเมืองเท่านั้น เช่น นักการเมืองที่สำคัญ ๆ สาเหตุที่กลายเป็นหญิงขายบริการจะขอนำมาเสนอเป็นประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

๑) ความรู้ที่น้อย ในสังคมไทยมีมากเหลือเกินที่อ้างว่า การมาเป็นผู้หญิงประเภทนี้เพราะความรู้ที่น้อย ไม่มีทางเลือกอื่น (ทั้ง ๆ ที่มีทางเลือก) แรก ๆ ก็รู้สึกอับอายไม่กล้า นาน ๆ เข้าก็ถือว่าเป็นเรื่องปกติ ทั้ง ๆ ที่เริ่มมีเงินมากมายก็ไม่สามารถจะถอนตัวได้ เมื่อความรู้ที่น้อยก็ไม่มีทางเลือกอื่นแล้วก็หามาเอาดีทางนี้ แท้จริงแล้วการที่มีความรู้ที่น้อยนี้ใช้อย่างไม่ได้ เพราะคนที่มีความรู้ที่น้อยก่อนประเทศก็ไม่หันมาประกอบอาชีพอย่างนี้เลย และการที่มีความรู้ที่น้อยส่วนมากถูกชักชวนมากกว่าแสดงให้เห็นว่าการทำอาชีพนี้แหละดีที่สุด สถานการณ์ เช่นนี้

๒) ความยากจนในครอบครัว ซึ่งประเด็นนี้มีมากที่สุดในสังคมไทย เพราะคนไทยส่วนมากมีฐานะค่อนข้างยากจนมีอาชีพกสิกรรม บางคนต้องช่วยพ่อแม่หาเลี้ยงครอบครัว นาน ๆ เข้าก็จะเดินทางเข้าไปหา งานทำในตัวเมืองหรือเมืองหลวง การตั้งความหวังเอาไว้ที่เงินเพียงอย่างเดียว กลายเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบอาชีพโสเภณีชักชวนให้ไปเป็นโสเภณีในที่สุด อันเนื่องมาจากการทนแรงกดดันทางด้านเศรษฐกิจไม่ไหว ความรู้ที่น้อย ฐานะทางบ้านก็ไม่อำนวยจึงต้องตัดสินใจเดินทางเข้ามาประกอบอาชีพนี้

๓) ทดแทนบุญคุณ ส่วนมากจะมีอยู่ในทางภาคเหนือตามที่ เป็นข่าวเรื่องการ ตกเขียว ก็คือเรื่อง การตอบแทนคุณบิดามารดาตัวเอง ผู้เขียนได้พบเพื่อน ๆ ที่มาจากทางภาคเหนือมาแล้วให้ฟังว่า คนที่เป็นเอเยนต์ จะมาจองตัวเด็กตั้งแต่อยู่ชั้นประถมศึกษาด้วยซ้ำไป โดยเอาเงินทองมาให้พ่อแม่เด็กก่อน เมื่อเด็กจบแล้วก็จะมารับตัวทันที ถ้ามว่าพ่อแม่เด็กดั่งกล่าวทำไมถึงกล้าขายลูกตนเอง ก็เพราะแรงกดดันจากสังคม อยากร่ำรวย อยากมีหน้ามีตาเหมือนคนอื่นที่ร่ำรวยเพราะอาชีพนี้ เด็กจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม ก็ต้องนึกถึงคุณพ่อแม่ ในที่สุดก็ก้าวไปสู่อาชีพนี้

๔) ถูกล่อลวงมา เรื่องนี้ก็มีมากในสังคมไทย จะปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอที่เด็กถูกล่อลวงไปทำงานใน ห้างอาหาร เงินดี แต่ที่ไหนได้กลายเป็นช่องทางที่เปิดร้านอาหารบังหน้า มีการบังคับให้ขายตัว ด้วยวิธีทรมาณ หลากทาง จนยอมทำตามคำสั่งของพ่อแม่แล้ว รายไหนไม่ทำตามก็จะถูกลงโทษโดยการบังคับให้เสพยาเสพติด มาก หรือ ล่อลวงมาจากทางบ้านโดยคนที่รู้จักกัน จะไม่ทำก็ไม่ได้ เพราะว่าพ่อแม่เอาเงินเขาไปใช้แล้ว ต้องทำงานชดใช้ โดยเฉพาะคนที่มีความโลภเป็นเหตุต้องถูกล่อลวงให้ไปทำงานที่ต่างประเทศ ที่แท้ก็คืออนรกทั้ง เป็น

๕) มีความสมัครใจ มีมากเหลือเกินที่อยู่ในขอบข่ายนี้ คนที่เต็มใจมาทำหน้าที่นี้ไม่มีความหนักใจอะไร

ทำงานด้วยความสะดวกสบาย มีความสุขกับอาชีพนี้ อาชีพที่สมัครใจนี้เริ่มแสดงออกมาในรูปแบบของนักศึกษาที่อยู่ในวัยเรียนที่ต้องการความสนุกสนาน ต้องการหาประสบการณ์นอกสถานที่เพิ่มเติม อ้างว่าหาเงินเรียนบ้าง ส่วนมากแล้วต้องการเงินเที่ยวเฮค ซ้อมเครื่องประดับไว้อวดเพื่อน ๆ เห็นเขามีอะไรก็อยากจะมีบ้างแต่เมื่อไม่มีเงิน ก็ต้องพึ่งอาชีพนี้ กลายเป็นนางทางโทรศัพท์ มีนายหน้าค้าผู้หญิง จะเห็นได้ที่เป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า แม่เล่าจิว หาหญิงส่งให้เสียบำเรอกาม และหญิงก็เป็นนักเรียนระดับ ม. ๒-๓ หรือเป็นข่าวเรื่องสมาชิกวุฒิสภาบางคน พาหญิงที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมาบำเรอกามในโรงแรม เป็นต้น และการสมัครใจในอาชีพนี้มีแนวโน้มมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากหลงติดในวัตถุนิยมมากเกินไป

นอกจากนั้นยังรวมถึง การรับสมัครเข้าทำงานในองค์กรต่าง ๆ บางคนอยากทำงานมากจนต้องยอมขายตัวเองเพื่อจะได้เข้าทำงานในบริษัทนั้น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เป็นที่เปิดเผยมากนักในสังคมไทย

๖) ทำประชด บางคนไม่ต้องการจะเป็นหญิงประเภทนี้เลย แต่มีเหตุการณ์อันทำให้ตนเองต้อง ประชดชีวิตด้วยการเป็นผู้หญิงขายตัว เช่น สามีนอกใจ ออกหักจากคนรัก หรือทำประชดคนรัก เป็นต้น

๗) ปัญหาครอบครัวหย่าร้าง แยกแยก บางคนมีปัญหาเรื่องความไม่สมบูรณ์ในครอบครัว ทั้งบิดามารดาไม่สามารถสร้างครอบครัวให้อบอุ่นได้ พ่อชอบกินเหล้าแล้วอาละวาด ทูบตีลูกเมีย ทำให้ลูก ๆ ขาดความมั่นคงทางฐานะและจิตใจ กลายเป็นสาเหตุหนึ่งนำไปสู่การเป็นโสเภณี

๘) ปัญหาความกดดันที่ไม่สามารถทำตามความหวังของครอบครัวได้ ผู้หญิงที่ขายตัวประเภทนี้ เกิดมาจากครอบครัวที่อบอุ่น แต่รักษาไว้ซึ่งระเบียบแบบเดิม ๆ หรือแบบคนหัวสมัยเก่าต้องการให้คนในครอบครัวดำเนินชีวิตตามแรงกดดันตรงนี้ก็สร้างแนวคิดให้กับลูก ๆ นักเข้าก็จะออกจากบ้านเพื่อความเป็นอิสระ และหาทางดูแลตนเอง และกระทำตามสิ่งที่ตนเองปรารถนา ก็เป็นส่วนหนึ่งทำให้กลายมาเป็นโสเภณี⁷

๔.๔ ทศนะพระพุทธศาสนาต่อปัญหาโสเภณี

ท่าทีของพระพุทธศาสนาต่ออาชีพโสเภณีนี้ พระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นศาสนาของทุกคนไม่มีการเลือกชนชั้นวรรณะ เพศ วัย อุดมการณ์ เป็นศาสนาที่ทุกคนสามารถเข้ามาแสวงหาความสุขสงบได้ ไม่ว่าจะ เป็นกษัตริย์ พราหมณ์ แพทย์ ศูทร ชวานา ชาวไร่ กรรมกร หรือใครก็ได้ที่ต้องการบวช ถ้ามีคุณสมบัติถูกต้องตามวินัยบัญญัติเอาไว้ พระพุทธศาสนาก็ไม่ได้กีดกันแต่ประการใด

ในกรณีโสเภณีก็เช่นกัน พระพุทธศาสนามีท่าทีต่อเรื่องนี้เป็นกลาง ไม่ดูถูกเหยียดหยามหรือประณาม แต่ก็ไม่ให้การสนับสนุนให้มีอาชีพอย่างนี้ ที่เป็นอย่างนี้โดยยึดเอาพุทธจริยาของพระพุทธองค์เป็นสำคัญ กรณีที่พระองค์วางท่าทีปฏิบัติตนต่อทุกคนเสมอกัน ไม่ว่าจะคนนั้นจะเป็นใครก็ตาม แม้ต่อหญิงคณิกา ก็เช่นกัน แม้ว่ามีบางอาชีพที่เป็นการทำบาปอย่างร้ายแรง เช่น นายพรานที่มีอาชีพฆ่าสัตว์ เป็นต้น พระองค์ก็วางท่าทีให้เหมาะสม โดยพระพุทธศาสนาแยกคนออกจากอาชีพอย่างชัดเจน คนทุกคนไม่ว่าจะมีอาชีพอะไรก็ตาม เมื่อแยกอาชีพออกแล้วก็เหลือแต่ความเป็นคนเท่าเทียมกัน ไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบ ทุกคนมีภาวะเดียวกันคือคน และความเป็นคนมีฐานะเท่ากัน คือ ฐานะแห่งความเป็นคน เมื่อเป็นเช่นนี้ทุกคนสามารถสร้างความดีและความชั่วให้ตนเองได้ด้วยการกระทำของตนเอง (กรรม) และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นอริยบุคคลได้เช่นกัน จะเห็นได้ว่า อริยสาวก อริยสาวิกา มีทั้ง กรรมกร ชวานา กษัตริย์ พราหมณ์ แพทย์ ศูทร โจรและหญิงโสเภณี ในสังคมไทยผู้ที่หันมายึดอาชีพนี้เมื่อมีคณอกแบบสออบถาม ส่วนใหญ่ก็จะตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า ปัญหาที่ทำให้ประกอบอาชีพนี้คือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและการศึกษา หรืออยากจนและไม่มีความรู้ สตรีส่วนหนึ่งจึงหันมาประกอบอาชีพนี้

⁷ ศุภิสมา นวงศ์สุภาพ, นางงามในตุ๊กกระจก การศึกษาและกระบวนการกลายเป็นหมอนวดไทย, (กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์สยาม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๙๔.

๔.๕ อาชีพโสเภณีขัดต่อหลักศีลธรรมของพระพุทธศาสนาหรือไม่

การศึกษาเรื่องนี้เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนมาก ต้องมีความสุขรอบคอบ เพราะกำลังศึกษาเรื่อง ของโสเภณี และโสเภณีก็คือคน เขาก็ย่อมได้รับการคุ้มครองทางสิทธิเสรีภาพในการพิจารณาด้วยความเที่ยง ธรรมและรอบคอบสุขุมที่สุด หลักธรรมที่สามารถนำมาตัดสินหรือวินิจฉัยในเรื่องนี้ก็คือ ศีลข้อที่สาม (กาเมสุ มิฉฉาจาร)

ศีลข้อที่สาม เมื่อจับประเด็นหลัก ๆ จะมีอยู่ ๒ ประเด็นที่นำมาประกอบการพิจารณาคนที่ละเมิดศีล ข้อที่สาม คือ คนที่มีสถานะเป็นโสเภณีสตรีและคนที่มีสถานะแต่งงานแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างแรก นายเดช ปัจจุบันแต่งงานแล้ว มีลูก ๒ คน นายเดชทำงานอยู่ที่เดียวกันกับนางแมว ด้วย ความใกล้ชิดทำให้นายเดชลักลอบได้เสียกับนางแมว แม้แต่เมียนายเดชและสามีของนางแมวก็นิกรู้

ตัวอย่างที่สอง นายโตด ปัจจุบันเป็นโสเภณี ทำงานบริษัทจึงมีความใกล้ชิดกับนางเมินที่ทำงาน ด้วยกัน ในที่สุดทั้งสองก็ได้เสียกันโดยที่สามีของนางเมินไม่รู้

การตัดสินปัญหาพระพุทธศาสนาถือว่า กรณีแรกทั้งคู่แต่งงานแล้วมีความผิดในศีลข้อสาม ทั้งสองคน คือ นายเดช ผิดเพราะละเมิดภรรยาของคนอื่น ในขณะที่เดียวกันก็ผิดเพราะละเมิดภรรยาตนเอง นางแมวผิด เพราะละเมิดสามีของคนอื่น และผิดเพราะละเมิดสามีของตนเอง

ในกรณีที่สอง ฝ่ายชายเป็นโสเภณี ส่วนฝ่ายหญิงมีสามีแล้ว ผิดศีลข้อที่สาม ความผิดทั้งสองคนคนนี้แยก ออกเป็นสองอย่าง แต่มีความแตกต่างกันคือ นายโตด ผิดเพราะว่าละเมิดภรรยาของคนอื่นกระหนเดียว นาง เมินผิดเพราะละเมิดสามีของตนเองเพียงกระหนเดียวเช่นกัน

จะเห็นว่า การละเมิดศีลข้อที่สามนั้น มีความเกี่ยวเนื่องกับสถานภาพการแต่งงานของคนนั้นด้วย เพราะว่าคนที่แต่งงานแล้วย่อมมีพันธะทางศีลธรรมกำหนดเอาไว้ (**moral obligation**) ต่อคนที่เราแต่งงาน ด้วยพันธะทางศีลธรรมที่ว่าเป็นนี้คือ มีการให้เกียรติ รักและทะนุถนอมซึ่งกันและกัน ความรู้สึกผูกพันดังกล่าว รวมถึงการแสดงออกทางกายและความรู้สึกที่แท้จริงด้วย ซึ่งพันธะดังกล่าวปรากฏในทศ ๖ ที่ว่าด้วยหน้าที่ของ สามีและภรรยา ดังนี้

ดูกรคฤหบดี บุตร ภรรยาผู้เป็นทิศเบื้องหลังอันสามีพึงบำรุงด้วยสถาน ๕ คือ ด้วย ยกย่องว่า เป็นภรรยา ๑ ด้วยไม่ดูหมิ่น ๑ ด้วยไม่ประพฤตินอกใจ ๑ ด้วยมอบความเป็นใหญ่ให้ ๑ ด้วยให้เครื่อง แต่งตัว ๑ ๗ ดูกรคฤหบดี บุตร ภรรยาผู้เป็นทิศเบื้องหลังอันสามีบำรุงด้วยสถาน ๕ เหล่านี้แล้ว ย่อม อนุเคราะห์สามีด้วยสถาน ๕ คือ จัดการงานดี ๑ สงเคราะห์คนข้างเคียงของตัวดี ๑ ไม่ประพฤติ นอกใจตัว ๑ รักษาทรัพย์ที่ตัวหามาได้ ๑ ขยัน ไม่เกียจคร้านในกิจการทั้งปวง ๑

ดูกรคฤหบดี บุตร ภรรยาผู้เป็นทิศเบื้องหลังอันสามีบำรุงด้วยสถาน ๕ เหล่านี้แล้ว ย่อม อนุเคราะห์สามีด้วยสถาน ๕ เหล่านี้ ทิศเบื้องหลังนั้น ชื่อว่า อันสามีปกปิดให้เกษมสำราญให้ไม่มีภัย ด้วยประการฉะนี้^๘

พุทธพจน์ที่ถือว่าเป็นพันธะทางศีลธรรมอันสำคัญยิ่งในครอบครัว เป็นหลักจริยธรรมในทาง พระพุทธศาสนาที่ทุกคนต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ยิ่งปัญหาครอบครัวในสังคมปัจจุบันมีการหย่าร้าง แยกร้างกันอยู่เสมอ หลักพันธะทางศีลธรรมที่สำคัญคือข้อที่สาม ที่ว่าด้วยการไม่ประพฤตินอกใจซึ่งกันและกัน ระหว่างสามีและภรรยา การเน้นตรงไปที่การไม่ประพฤตินอกใจซึ่งกันและกันนั้น สนับสนุนแนวความคิดเรื่อง สามีภรรยาในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง พระพุทธศาสนาเห็นว่าการมีระบบผัวเดียว เมียเดียว เป็นสิ่งที่

^๘ ที.ปา. ๑๑/๒๐๑/๑๙๘.

เหมาะสมที่สุดสำหรับมนุษย์ (พระพุทธศาสนาไม่ได้กล่าวถึงการกำหนดให้ฝ่ายชายมีภรรยาได้กี่คน เหมือนศาสนาอื่น ๆ เมื่อยึดตามหลักพันธะศีลธรรมข้อนี้แล้ว สรุปได้ว่า พระพุทธศาสนาสนับสนุนให้มีระบบผัวเดียว) เมียเมื่อเป็นเช่นนี้จึงสามารถสรุปความสัมพันธ์ทางเพศที่มีทางเป็นไปได้และคุณค่าทางจริยธรรมดังนี้

ก.ความสัมพันธ์ทางเพศที่เป็นไปตามปกติระหว่างชายกับหญิง

๑. ชายแต่งงานแล้ว หญิงแต่งงานแล้ว ทั้งคู่เป็นชู้กัน มีความผิดสองสถานคือ ชายผิดเพราะละเมิดภรรยาตนเองและภรรยาคนอื่น ส่วนหญิงผิดเพราะละเมิดสามีคนอื่นและสามีตนเอง

๒. ชายแต่งงานแล้ว ส่วนหญิงเป็นโสดและบรรลุนิติภาวะ (บรรลุนิติภาวะนับตั้งแต่อายุ ๒๐ ปีขึ้นไป) ทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน มีความผิดสถานเดียวคือ ชายผิดเพราะละเมิดภรรยาตนเอง และหญิงผิด เพราะละเมิดสามีคนอื่น

๓. หญิงแต่งงานแล้ว ชายเป็นโสด ก็มีความผิดเหมือนกับข้างต้นคือ ชายผิดเพราะละเมิดภรรยา คนอื่น ส่วนหญิงเพราะละเมิดสามีของตนเอง

๔. ทั้งชายและหญิงเป็นโสดทั้งคู่ ยังไม่ได้แต่งงานกัน แต่ก็ได้เสียกันก่อน ถ้าว่าทั้งคู่บรรลุนิติภาวะแล้ว ก็ถือว่าไม่ผิดศีลข้อที่สาม

ข. ความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ปกติ

๑. ชายที่แต่งงานแล้ว มีเพศสัมพันธ์กับชายที่แต่งงานแล้วด้วยกัน มีความผิดสองสถานคือ ละเมิด ภรรยาของตนเองและละเมิดภรรยาของคนอื่น

๒. หญิงแต่งงานแล้ว มีเพศสัมพันธ์กับหญิงที่แต่งงานแล้ว มีความผิดสองสถานคือ ผิดเพราะละเมิดสามีของตนเองและสามีของคนอื่น

๓. ชายแต่งงานแล้ว มีความสัมพันธ์กับชายที่เป็นโสด ทั้งคู่มีความผิดสถานเดียวคือ ฝ่ายแรกผิด เพราะละเมิดภรรยาตนเอง ฝ่ายหลังผิดเพราะละเมิดภรรยาคนอื่น

๔. หญิงแต่งงานแล้ว มีเพศสัมพันธ์กับหญิงเป็นโสด ทั้งคู่มีความผิดสถานเดียวคือ ฝ่ายแรกผิดเพราะละเมิดสามีตนเอง ฝ่ายหลังผิดเพราะละเมิดสามีคนอื่น

๕. ชายโสดมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายโสด หากทั้งคู่บรรลุนิติภาวะแล้ว ไม่ผิดศีลข้อที่สาม

๖. หญิงเป็นโสดมีความสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงโสด ถ้าทั้งคู่บรรลุนิติภาวะแล้ว ไม่ผิดศีลข้อที่สาม

๔.๖ การเที่ยวโสเภณีผิดศีลข้อที่สามหรือไม่

โสเภณีมีอยู่ ๒ ประเภทคือ ประเภทแรกเป็นโสเภณีที่เป็นเด็กและถูกล่อลวงมาบังคับให้ขายตัว ประเภทที่สองคือ โสเภณีที่บรรลุนิติภาวะแล้วและทำงานนี้ด้วยความสมัครใจ โสเภณีที่เป็นเด็กและถูกบังคับ ให้ขายตัวนั้น ผู้ชายที่ไปใช้บริการถือว่าผิดศีลข้อที่สาม เพราะเด็กไม่เต็มใจและยังไม่บรรลุนิติภาวะ เด็กยังอยู่ในความคุ้มครองของผู้ปกครองอยู่ ถึงแม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้วก็ผิดศีลข้อที่สามเช่นกัน เพราะถือว่าเป็นการ ช่มชู้ ถ้าหญิงนั้นมีสามียังผิดศีลหลายกระทงไปใหญ่ ทั้งผิดต่อหญิงคนนั้น ผิดต่อสามีเขาและผู้ปกครองด้วย ถ้าตนเองมีภรรยาก็ถือว่าผิดต่อภรรยาตนเองด้วย

ส่วนการเที่ยวหญิงโสเภณีที่สมัครใจทำงานนี้และบรรลุนิติภาวะแล้ว เป็นเรื่องที่น่าสนใจพอสมควร เพราะเป็นที่ถกเถียงกันเหลือเกินว่า ผิดศีลหรือไม่ ชายโสดเที่ยวหญิงขายบริการจำพวกนี้ไม่ผิดศีลข้อสามอยู่แล้ว ที่มีปัญหาคือหญิงหรือชายที่แต่งงานแล้วเท่านั้น เพราะศีลข้อสามเป็นจริยธรรมสำหรับครอบครัวโดย เฉพาะมีผู้ชายเป็นจำนวนมากกล่าวว่า การเที่ยวโสเภณีไม่ถือว่าเป็นการนอกใจภรรยาแต่ประการใดเพราะเป็นการปลดปล่อยความต้องการทางธรรมชาติอย่างหนึ่ง เมื่อเสร็จแล้วก็เลิกแล้วกันไป ทั้งผู้เที่ยวและหญิงบริการ ไม่มีข้อผูกพันอะไร เหมือนกับการออกไปกินอาหารนอกบ้าน เพราะอาหารอยู่ที่บ้านมันจำเจเสีย เหลือเกิน จึงออกไปเปลี่ยนอาหารใหม่เปลี่ยนบรรยากาศใหม่เสียบ้าง จึงไม่น่าที่ภรรยาจะเก็บมาคิดว่าสามีนอกใจแต่ประการใด

คำว่า **นอกใจ** ในทางพระพุทธศาสนาหมายถึง การไปมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นหรือหญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยาหรือสามีของตนเอง ดังนั้น การเที่ยวโสเภณีจึงเป็นการนอกใจ เมื่อเป็นการนอกใจ จึงผิดศีลข้อที่สาม อย่างแน่นอน

จริยธรรมในทางพุทธให้ความเสมอภาคทั้งฝ่ายชายและหญิงเท่าเทียมกัน ศีลข้อที่สาม เป็นมาตรฐานในการวัดความประพฤติหญิงและชายเท่าเทียมกันไม่มีข้อยกเว้น ถ้าฝ่ายชายคิดว่าการเที่ยวโสเภณีไม่เป็นการนอกใจแล้วละก็ ลองให้ฝ่ายหญิงออกไปเที่ยวผู้ชายที่มีอาชีพขายตัวดูเป็นไร ฝ่ายชายจะยอมรับได้ไหมว่า มันก็คือการเปลี่ยนบรรยากาศเหมือนการไปกินข้าวนอกบ้าน ถ้าฝ่ายชายรับไม่ได้ ประโยชน์อะไรที่ฝ่ายชายจะยึดเยียดให้ภรรยาของเขายอมรับว่า การเที่ยวโสเภณีของสามีไม่ใช่การนอกใจ

โสเภณีเองทำผิดศีลข้อที่สามหรือไม่

หญิงโสเภณีเด็กหรือโสเภณีที่ถูกบังคับมาขายบริการนั้น ไม่ถือว่าผิดศีลข้อที่สาม จะพิจารณาเฉพาะหญิงที่สมัครใจและเป็นผู้ใหญ่แล้วเท่านั้น เมื่อเป็นดังนี้แล้ว ชายที่มีภรรยาแล้ว มาเที่ยวหญิงขายบริการ ผิดศีลข้อที่สาม หญิงที่ขายบริการก็ผิดศีลข้อที่สามเช่นกัน การอ้างว่าบางทีหญิงบริการอาจจะไม่มีอารมณ์ร่วม ในการร่วมหลับนอน หรือไม่มีความรู้สึกยินดีในนอนกับผู้ชาย แต่ก็ไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่จะมาอ้างได้ให้พ้นผิด ได้ เกณฑ์ตัดสินที่ว่าผิดศีลข้อที่สามถ้าการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่กรณีถูกข่มขืน ถ้าฝ่ายชายผิด ฝ่ายหญิงก็ผิดด้วย เพราะการขายบริการประเภทนี้ ฝ่ายหญิงจะอ้างว่าถูกข่มขืนไม่ได้ เพราะเป็นการเต็มใจสมัครใจต่างหาก ที่ผิดในประเด็นนี้ก็คือการผิดในฐานะล่วงละเมิดสามีของคนอื่นหรือภรรยาคนอื่น การเป็นชู้หรือเมียน้อยคนอื่นก็ เช่นกันก็ถือว่าผิดในฐานะเดียวกัน

๔.๗ การเป็นเมียน้อยคนอื่นผิดศีลข้อที่สามหรือไม่

เมียน้อย หรือ อนุภรรยา เรียกว่า ภรรยาน้อย ในความหมายคือ เป็นเมียสำรองถัดจากเมียใหญ่หรือ ภรรยาหลวง ส่วนมากเป็นภรรยาที่ไม่เปิดเผยหรือไม่ได้จดทะเบียนสมรส (กฎหมายไม่อนุญาตให้มีการจดทะเบียนสมรสซ้อนกันได้) การเป็นเมียน้อย ผิดศีลข้อที่สามหรือไม่ คำว่า เมียน้อย ความหมายก็ตรงอยู่แล้วว่า ต้องเป็นเมียของคนอื่นที่มีภรรยาอยู่ก่อนแล้ว ไม่เช่นนั้นจะเรียกว่าเมียน้อยไม่ได้ เมื่อเป็นน้อยก็ต้องมีสิ่งที่ เป็นใหญ่อยู่ก่อนแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ การเป็นเมียน้อยจึงผิดศีลข้อที่สาม ถ้าเมียน้อยเป็นเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะก็ยิ่งมีความผิดหลายกระทงเพิ่มขึ้นมา ทั้งคนที่ เป็นเมียน้อยเองและผู้ชายที่มีเมียน้อยด้วย ที่ผิดเพราะล่วงละเมิด ภรรยาคนอื่น ส่วนฝ่ายชายผิดเพราะล่วงละเมิดภรรยาตนเอง และคนที่ มีผู้ปกครองดูแล

กรณีที่มีเมียน้อยที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ก็ผิดศีลข้อที่สามสถานเดียวคือ ฝ่ายชายผิดเพราะละเมิด ภรรยาของตนเอง และฝ่ายหญิงผิดเพราะละเมิดสามีของคนอื่น ซึ่งภาวะความเป็นเมียน้อยในปัจจุบันนี้มีมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผย ปัญหาการเป็นเมียน้อยของฝ่ายหญิงมีอยู่ ๒ ประการคือ ด้วยความรัก และด้วยภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน ฝ่ายชายมีเมียน้อยด้วยสาเหตุ ๓ ประการคือ ด้วยความรัก ด้วยภาวะทางเศรษฐกิจบีบบังคับให้ฝ่ายชายรับฝ่ายหญิงมาอุปการะ และมีความต้องการทางเพศประการเดียว ผู้หญิงที่เรียกว่า เมียน้อยนี้สามารถสงเคราะห์เข้าช่วยหญิงขายบริการได้ด้วย เพียงแต่ว่าขายบริการเป็นการเฉพาะเจาะจงเท่านั้น

๔.๘ วิธีการแก้ปัญหาโสเภณี

ปัญหาโสเภณีเป็นปัญหาที่เรื้อรังของสังคมทุกประเทศโดยเฉพาะประเทศไทย ปัญหานี้ นำมาซึ่งการบั่นทอนปัญหาเรื่องสุขภาพอย่างยิ่ง เพราะเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นเหตุ นำมาซึ่งการเป็นโรคมุมิคุ้มกันบกพร่อง หรือโรค

เอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาที่รบกวนการแก้ไขอยู่ในปัจจุบัน อาชีพขายบริการของโสเภณีจึงผิดศีลข้อที่สามอย่างแน่นอน ในกรณีนี้ผิดนี้หมายความว่า ผิดศีลข้อที่สามเฉพาะชายที่แต่งงานแล้ว หรือหญิงที่แต่งงานแล้วเท่านั้น (กรณีหญิงไปใช้บริการของฝ่ายชาย) หรือ ชายโสดที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือหญิงโสดที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ความผิดจึงจะจ้องอยู่กับบุคคล ๔ ประเภทนี้เท่านั้น

การทำผิดโดยไม่มีทางเลือกอื่น ส่วนมากจะได้รับความเห็นใจจากสังคมชาวพุทธ ซึ่งต่างจากการทำผิดโดยที่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่า แต่ไม่ยอมทำซึ่งจะได้รับการประณามจากสังคมส่วนมาก กรณีโสเภณีก็เช่น เดียวกัน หากว่าเกิดจากความสมัครใจทำก็ตาม หากว่าความเต็มใจนี้เกิดมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจที่บีบรัดตัว เช่น ปัญหาความยากจน การเป็นหนี้สินมากมาย เป็นต้น ก็ย่อมได้รับการเห็นใจจากสังคมอย่างแน่นอน ปัญหาหนึ่งที่สำคัญและควรตำหนิก็คือ ผู้ชายที่เข้าไปเที่ยวโสเภณีนั่นเองเป็นบุคคลที่น่าตำหนิที่สุด ผู้หญิงเป็นโสเภณีเพราะไม่มีทางเลือก แต่ผู้ชายมีทางเลือกที่จะเที่ยวมากกว่า (แต่เลือกที่จะเที่ยวตรงนี้)

บางคนแย้งว่า การเที่ยวโสเภณีทำให้เกิดรายได้ ทำให้ผู้หญิงประเภทนี้มีรายได้เลี้ยงชีพได้อย่างสบาย ถือว่าการเที่ยวโสเภณีเป็นการสร้างคุณประโยชน์มากกว่า การพูดเช่นนี้เป็นการพูดที่ขาดเหตุผล เพราะการมาเป็นโสเภณีเนื่องมาจากปัจจัยหลายด้าน ปัญหาการเที่ยวโสเภณีเป็นการแสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อ ครอบครัว ไม่มีค่านิยมผัวเดียวเมียเดียว ถือว่าไม่รักตัวเอง บางคนคิดว่าการหาประสบการณ์ด้านนี้ทำให้รู้สึกว่ามีรสชาติแห่งชีวิตของความเป็นผู้ชาย เกิดเป็นชายต้องเที่ยวให้มากที่สุดโดยเฉพาะผู้หญิง คนที่มีทัศนคติเช่นนี้ มีทั้งแต่งงานแล้วและยังเป็นโสด จะเห็นว่าบางสถาบันทางการศึกษาบางแห่งนักศึกษามีการยกครู ก็จะพากันไป เที่ยวช่องถือว่าเป็นกำไรชีวิต

นอกจากนั้นการอ้างว่า การเที่ยวโสเภณีเป็นการสร้างคุณให้แก่หญิงบริการ ข้อนี้อิงฟังไม่ขึ้นตามหลักเหตุผล คล้ายกับพูดว่าคนทิ้งขยะมีบุญคุณต่อคนกวาดถนน โจรมีบุญคุณต่อตำรวจ พวกลักลอบตัดไม้ทำลายป่า มีบุญคุณต่อหน่วยพิทักษ์ป่าไม้ เป็นต้น คำพูดเช่นนี้ถ้าเราไม่พิจารณาให้ดี ก็อาจจะเห็นคล้อยตามได้ เพราะเป็นคำพูดน่าเชื่อถือ คล้ายกับว่ามีเหตุผล แต่แท้จริงแล้วเป็นการพูดที่ขาดทั้งความเป็นจริง และความ สมเหตุสมผล มีความขัดแย้งในตัวเอง เพราะการสร้างบุญคุณคือการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีแนวโน้มไปในทางที่มี ความเจริญรุ่งเรืองในแนวทางที่ดี คนที่จะทำบุญคุณให้แก่คนอื่นจะต้องเป็นคนดีถึงจะสามารถทำความดีได้ ไม่ มากก็อาจจะดีน้อย การทำความดีต่อคนอื่นส่วนมากทำไปด้วยความหวังดีเป็นที่ตั้ง เหมือนพ่อแม่มีบุญคุณต่อลูก เป็นต้น ส่วนคนชั่วไม่อาจใช้ความชั่วสร้างบุญคุณให้แก่คนอื่นได้ การจะเรียกคนที่มีกิเลสตัณหาทางด้านอารมณ์มาก หน้ามีดตามัวไปนอนกับหญิงบริการแล้วกล่าวว่า เขาคือคนที่มีบุญคุณต่อหญิงบริการได้อย่างไรกัน

๔.๙ การแก้ปัญหโสเภณีตามหลักพระพุทธศาสนา

เป็นที่ทราบว่าเป็นที่ทราบ ผู้ชายที่เที่ยวโสเภณีก็ผิด หญิงโสเภณีก็ผิด ในทางหลักธรรมทางพุทธศาสนา นอกจากนั้นการมีโสเภณีเป็นสิ่งที่ไม่ดีในสังคมไทย เพราะการมีโสเภณีมีแนวโน้มไปในทางบั่นทอนความเจริญก้าวหน้าของการพัฒนาประเทศชาติ โดยเฉพาะด้านสุขภาพของประชาชน ถ้าประชาชนไม่แข็งแรงมีโรคต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะโรคที่เกิดจากการเที่ยวผู้หญิงขายบริการ ปัญหาที่ว่าทำไมจึงไม่ควรให้มีหญิงขายบริการ สมมติมีใครสักคนถูกจับไปปล่อยเกาะซึ่งมีอยู่แค่ ๒ เกาะเท่านั้น เกาะหนึ่งมีแต่โสเภณีทั้งนั้น อีกเกาะหนึ่งมีประชาชนทั่วไปไม่มีโสเภณีเลย คน ๆ นั้นจะต้องเลือกไปอยู่เกาะที่ไม่มีโสเภณีอย่างแน่นอน (ซึ่งมองไปที่อนาคตมากกว่าความสุขปัจจุบัน) การแก้ปัญหโสเภณีจะต้องมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นการให้เป็นรูปธรรม ศึกษารายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นปัจจัยหนุนทำให้เกิดการเป็นโสเภณี สรุปก็คือปัญหาโสเภณีเกิดมาจาก ๒ ปัญหาใหญ่ ๆ คือปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านการศึกษา ที่เขาเหล่านั้นมาเป็นโสเภณีก็เพราะว่า ยากจนและมีความรู้ต่ำ

รัฐบาลต้องเข้ามาจัดการในเรื่องนี้

การแก้ปัญหาจึงมี ๒ วิธีการ คือ แบบเด็ดขาดให้โสเภณีหายไปจากประเทศไทย และวิธีแบบยังคงอาชีพนี้เอาไว้ต่อไป แต่หากเปลี่ยนทัศนคติเสียใหม่ โดยให้เป็นอาชีพที่ไม่ถูกสังคมตราหน้าดูถูกดูแคลนหรือเหยียดหยาม ริดรอนสิทธิเสรีภาพ เพราะว่ามีอาชีพหลายอย่างที่ผิดศีลธรรมทางพุทธศาสนาแต่ก็สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสง่าผ่าเผย สังคมไทยให้การยอมรับ เช่น คนฆ่าสัตว์เป็นอาชีพ คนให้เงินกู้ที่มีดอกเบี้ยแพงเกินไป หรือคนค้าขายอาวุธ ค้าขายน้ำเมา ค้าขายยาพิษ เป็นต้น ทำไมไม่ถูกสังคมประณาม บางทีรัฐบาลเข้ามาส่งเสริมอีกต่างหาก บางคนแย้งว่าก็อาชีพเหล่านี้เขาทำถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ เช่น ค้าอาวุธ ค้าน้ำเมา เป็นต้น เมื่ออาชีพเหล่านี้ได้อยู่ได้ อาชีพขายบริการก็น่าจะอยู่ได้เช่นเดียวกัน การแก้ปัญหาจึงต้องค่อยเป็นค่อยไป โดยการเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีการออกกฎหมายควบคุมอย่างชัดเจน ไม่ใช่แบบผักชีโรยหน้า เขียนเอาไว้แต่ปฏิบัติไม่ได้เหมือนหัวล้านได้หรือจะมีประโยชน์อะไร

การแก้ปัญหาอีกส่วนหนึ่งในส่วนของการคงอาชีพนี้เอาไว้ก็คือ การทำให้อาชีพนี้ลดการดูถูกเหยียดหยามลง โดยการแยกศีลธรรมออกจากดูถูกดูแคลน เมื่อคนทำผิดก็ว่าไปตามผิดหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะว่า คนเรามีโอกาสทำผิดกันได้ทั้งนั้น เมื่อทำผิดก็ว่าไปตามหลักศีลธรรมหรือกฎหมายที่บัญญัติเอาไว้ แต่ที่สำคัญก็คือเราไม่มีสิทธิในการดูถูกเหยียดหยามคนเหล่านั้น เมื่อเขาทำผิดเรามีสิทธิ์แค่บอกว่าเขาผิด แต่เราไม่มีสิทธิ์ ในการไปดูถูกเหยียดหยามหรือประณามเด็ดขาด⁹

นอกจากนั้นวิธีการหนึ่งที่กำลังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ในปัจจุบันก็คือ การที่สังคมผู้ชายไทยยังมีความนิยมไปเที่ยวชองโสเภณีกันอยู่ เพราะถือว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไร ไม่น่ารังเกียจตรงไหน แต่ กฎหมายพยายามที่จะออกมาควบคุมเรื่องนี้ เพราะถือว่าเป็นเรื่องน่ารังเกียจไม่เหมาะสม มีบางท่านเสนอให้มีการจดทะเบียนให้อาชีพนี้ถูกต้องตามกฎหมาย จะเป็นการให้ความยุติธรรมแก่อาชีพอันเก่าแก่นี้ และปัญหานี้ก็ได้รับการถกเถียงกันถึงผลดีผลเสียกันอย่างกว้างขวาง อีกไม่นานอาจจะเห็นกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ออกมาใช้ วันนั้นเราก็อาจจะเห็นโสเภณีไทย (อาจจะรวมไปถึงฝรั่ง) เดินนวนานาเรียกลูกค้าตามตรอกตามซอยต่างๆ ทั่วบ้าน ทั่วเมือง¹⁰

⁹ สมภาร พรหมทา, พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์, (กรุงเทพฯ: สารมวลชน จำกัด, ๒๕๓๕). หน้า ๙๐- ๑๐๙.

¹⁰ สมภาร พรหมทา, ชีวิตกับความขัดแย้งปัญหาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน, หน้า ๙๒.

คำถามท้ายบท

๑. โสเภณีคือใคร ? ทำไมต้องมีโสเภณีด้วย ขอฟังคำชี้แจง ?
๒. โสเภณีในยุคโบราณกับยุคปัจจุบันเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรและต่างกันหรือเหมือนกันในด้านใดบ้าง ?
๓. พระพุทธศาสนา มองบุคคลประเภทนี้ในรูปแบบใด? ประวัติสาวิกาหลายท่านที่เคยเป็นโสเภณีมาก่อน ยกตัวอย่างมาประกอบ ๑ ท่าน ?
๔. มีเรื่องเล่าว่า มีโสเภณีกลุ่มหนึ่ง ทำผ้าป่าไปถวายวัดแห่งหนึ่งเพื่อสมทบทุนก่อสร้างศาลาการเปรียญ ท่านจงแสดงทัศนะว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่? เพราะเหตุใด ?
๕. อะไรคือสาเหตุที่ทำให้เกิดมีหญิงโสเภณีทั้งโสเภณีเด็กและผู้ใหญ่ ? ถ้าท่านมีอำนาจทางการเมืองจะแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร ?
๖. จงชี้แจงถึงผลดีและผลเสียของการมีโสเภณีในสังคมไทย ? การให้มีอาชีพหญิงขายบริการอย่างนี้ ถูกต้องตามกฎหมายเหมือนอาชีพอื่น ๆ ท่านจงแสดงทัศนะต่อเรื่องดังกล่าว ?
๗. อาชีพหญิงขายบริการและอาชีพชายขายบริการทางเพศ มีผลดีหรือผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าของชาติได้อย่างไร ?